

**ชื่อเรื่อง** การสร้างกระบวนการในการวิจัยสร้างสรรค์ศิลปะ คณะวิจิตรศิลป์  
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

**คณะผู้วิจัย** อาจารย์ไชยยศ จันทราพิทย และคณะ

**ระยะเวลาโครงการ** 1 มิถุนายน 2548 - 30 เมษายน 2550

## บทคัดย่อ

การนำผลงานสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์มาเทียบเคียงกับผลงานวิจัย เพื่อวัตถุประสงค์ในการประเมินคุณค่าทางวิชาการเช่นที่กระทำอยู่ในปัจจุบันนั้น เป็นแนวคิดที่คลาดเคลื่อนไปจากธรรมชาติวิชาการที่แท้จริงของโลกแห่งการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ ส่งผลให้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการทางด้านศิลปะ ถูกจำกัดการยอมรับรูปแบบผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ ถูกจำกัดโอกาสการได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยและองค์กรที่ทำหน้าที่ส่งเสริมผลงานวิชาการภายในประเทศ และในเวลาเดียวกันนั้นเรื่องของการอธิบายความคิดศิลปะเชิงวิชาการจากสาขาทัศนศิลป์เอง ก็ยังคงไม่สามารถสื่อสารให้คำตอบที่มีความเป็นเอกภาพชัดเจน และเป็นระบบ ต่อประชาคมวิชาการได้

งานวิจัยนี้เป็นความพยายามหาคำตอบ ในเรื่องการอธิบายความคิดศิลปะเชิงวิชาการทั้งในระดับการขอตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์และระดับการเขียนวิทยานิพนธ์ศิลปะของนักศึกษาปริญญาโท โดยเริ่มตั้งแต่ประเด็นปัญหาเบื้องต้นของผู้สร้างสรรค์งานศิลปะในวงวิชาการกล่าวคือการสร้างสรรค์งานศิลปะถือเป็นงานวิจัยหรือไม่ ปัญหาในการเทียบเคียงงานศิลปะกับงานวิจัยจนถึงการสรุปในการเขียนถึงงานศิลปะเชิงวิชาการ ในรูปแบบที่สอดคล้องกับการสร้างสรรค์ของศิลปินและการอธิบายความที่ใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุด อันจะประกอบด้วยส่วนหลักสามประการดังนี้ 1) มูลเหตุแห่งการสร้างสรรค์ศิลปะ 2) ตัวผลงานศิลปะ และ 3) การวิเคราะห์ผลงานศิลปะ

จากการศึกษาพบว่าที่ผ่านมาวงการศิลปะของไทยเราพัฒนาอย่างไม่สมดุล ระหว่างฝ่ายที่ทำผลงานสร้างสรรค์กับฝ่ายทฤษฎี (ประวัติศาสตร์ศิลป์, ทฤษฎีศิลป์ และศิลปวิจารณ์) คือฝ่ายวิชาการก้าวไม่ทันฝ่ายที่สร้างสรรค์ผลงาน จนผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องทำหน้าที่อธิบายความคิดศิลปะเชิงวิชาการเสียเอง ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้ยากที่จะพบในประเทศที่พัฒนาการศึกษาทางด้านทัศนศิลป์ไปอย่างสมดุลทั้งฝ่ายปฏิบัติและฝ่ายทฤษฎี เช่น สหรัฐอเมริกา เยอรมนี สวีเดน ญี่ปุ่น

ดังนั้นขณะที่ต้องแก้ไขปัญหาคือความไม่สมดุลดังกล่าวซึ่งต้องอาศัยระยะเวลายาวนาน จึงสมควรที่จะมีการสนับสนุนเอื้อให้ศิลปินไทยสามารถทำงานวิชาการ (การเขียนอธิบายผลงานสร้างสรรค์ของตนเอง) ได้โดยไม่เป็นการขัดขวางความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานจนเกินไป ก็ควรที่จะให้การเขียนเป็นส่วนประกอบเพื่ออธิบายผลงานสร้างสรรค์ ซึ่ง 1) ไม่ควรกำหนดรูปแบบการ

เขียน ที่วางลำดับหัวข้อหรือประเด็นการอธิบายผลงานไว้อย่างตายตัว ไม่สอดคล้องกับทิศทางการสร้างสรรค์ศิลปะซึ่งปัจจุบันมีความหลากหลายทางรูปแบบและวิธีการ (มีทั้งความเหมือนและความแตกต่างจากระเบียบวิธีวิจัยทางมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์) 2) เปิดโอกาสให้สามารถที่จะแสดง “ศิลปะของการเขียน” และการเสนอ “การโน้มน้าว” เพื่อการนำไปสู่ความเข้าใจเชิงลึกทั้งส่วนรูปธรรมและนามธรรมต่อผลงาน ซึ่งบางกรณีอาจต้องการ “ความเฉพาะ” ในการเขียนต่อผลงานศิลปะที่มีความเฉพาะในตัวของศิลปะเอง (แตกต่างจากระเบียบวิธีวิจัยทางวิทยาศาสตร์ โดยสิ้นเชิง) 3) ผู้สร้างสรรค์ผลงานสามารถวิเคราะห์ เรียบเรียง งานเขียนของตนเองได้โดยใช้วิจารณ์อย่างเหมาะสมตามประสบการณ์ และคุณวุฒิในทางสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ที่มีอยู่ในตัวเอง (แตกต่างไปจากนิยามของการวิจัย) โดยเฉพาะผู้ที่เสนอข้อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งให้ความสำคัญในการประเมินที่ตัวผลงานเป็นหลัก

ส่วนเกณฑ์หรือวิธีการประเมินผลงานทัศนศิลป์ในมาตรฐานของงานวิชาการไทย ยังต้องสร้างมุมมองในเชิงบวกให้กับศิลปินมากกว่าที่ผ่านมา โดยสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิทางสาขาวิชาทัศนศิลป์ที่ได้รับการยอมรับอย่างแท้จริง มาร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินก็ถือเป็นประเด็นที่สำคัญในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้นำรูปแบบและกระบวนการอธิบายความศิลปะเชิงวิชาการที่ได้จากการวิจัยนี้ ใช้นักศึกษาและคณาจารย์ในสังกัด ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1/2549 ทันที โดยต้องมีการติดตามและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลและการยอมรับ ของประชาคมวิชาการภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อให้เป็นกรณีศึกษาของหน่วยงานอื่นๆต่อไป

**Title:** The Creation of Procedures in Creative Art Research,  
Faculty of Fine Arts, Chiang Mai University

**Author(s):** Chaiyot Jantratid et al.

**Duration:** 1<sup>st</sup> June 2005 – 30<sup>th</sup> April 2007

## **Abstract**

The present practice which directly comparing creative works of visual arts with research work from other fields of study in order to evaluate the academic achievements neglects the true nature of the realm of creative visual arts. As a consequence, academic recognitions of creative works by individuals with expertise in the field of visual arts were limited. This limitation affects the academic positions prospects and opportunity to acquire financial supports from universities and organisations for those experts in this artistic field. At the same time, the visual arts community also did not offer adequate academic explanations to the outside academia. There were no concise, unified and systematic ways to justify the creative works of visual arts as academic works.

This research is an attempt to find a suitable answer under the topic of academic explanation of visual arts. We start with some fundamental questions faced by creators of visual arts in the academic. That is to determine if creating art pieces consider a type of research and equating artistic works with research papers. There is also the problem of concluding the academic writings regarding artistic work which accurately correspond to the artists' creative manner. The latter consists of 1) The motivation of the creation 2) The art pieces and 3) The analysis of the art pieces.

The result from the study suggested that the two sides in the art circle in Thailand were unevenly developed. On the one side were creative artists and the other were the theorists (art history, theory of art and art critics). The situation was that the theorists could not keep pace with the artists. It reached the point where the artists themselves had to explain the artistic work academically. It was hard to find this kind of

situation in the countries where the studies of visual arts are well-balanced, as in the United States, Germany, Sweden and Japan.

While trying to solve the imbalanced which cannot be done immediately, it is suggested that there should be some supports to allow Thai artists to do the academic work (i.e. explaining their own creative works). Not to confine the creativity, the explanation should be part of the creative works in which 1) The format of the writing should not be too rigid. Order of topics or subjects of explanations that are fixed do not correspond with the creative directions of arts at present which varies both in the form and process.

2) Allow the artists to express via "the art of writing" and the presentation of "the persuasion" in order to induce the reader to the deeper understanding both the abstract and concrete part of the works. It might need a "unique" way to express a unique work of art (completely different to scientific research methods). 3) Artists can analyse and arrange the writings using their intuitions according to their experiences and qualifications (this is different from the definition of normal research). This is important especially when the artists are submitting the works to acquire academic positions where the evaluation is done mainly by looking at the art works.

The criteria or evaluation methods of visual arts in the standard of the Thai academia has to look at artists in a more positive angle. To find and include qualified and widely accepted individuals in the field of visual arts into the process of evaluation is also an important issue of this research.

The Faculty of Fine Arts, Chiang Mai University, has been using this form and process of describing arts academically with its students and member of staff since the first semester of the academic year 2006. It is remained to be seen and to develop further for the efficiency, quality and acceptance of the academic circle in the University, to be the case study for other units in the future.